

СВОБОДА

UKRAINSKYI DENNIK / UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ В З'ЯЧЕНІХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ / OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ / РІК XXIX ЧИСЛО 128 ДЖЕРСІ СІТІ, Н. Дж. СВОБОДА, 4-го ЧЕРВНЯ, 1921. VOL. XXIX, No. 128. JERSEY CITY, N. J., SATURDAY, JUNE 4, 1921. THREE CENTS

ВОЄННИЙ СТАН ПОКІНЧИВ РАСОВІ ЗАВОРУШЕННЯ.

ТУЛСА, Оклахома, 2 червня. — Зараз по проголошенню воєнного стану в місті, до міста вшаерували жовніри, щоби обійти команду над містом. Велику масу національної гвардії устали в діляниці, де живуть Муринами. Меюри міста зараз видаю відозву розпороти усіх людей, які не є поліційними урядниками, управленими до ношення оруддя. Містом стали ходити та їздити федеральні жовніри з машинними карабінами, готовими до битви.

Другі жовніри збирали Муринні та відсилали їх до табору для інтернованих. Можна було бачити нераз громаду Муринні, а попри неї кілька блях, ідуцих за Муринами, яких вони взяли в погон плідки бікпи. По приході до табору, військові влади розділювали зараз тих, проти котрих були закиди, що вони брали участь в боротьбі, від тих, проти котрих не було ніяких свідків.

СТРІЛЯНИНА КИМЬО ВОЄННОГО ПРАВА.
Хоч і сіль панував уже кілька годин віймовий стан, ми мого стріляниці в різних сторонах міста не переставала. До мейора міста донесено, що підчас цієї стріляниці погубило двоє Муринні та один бляхи.
До шпиталів наплавляли далі ранені люди. За поповненню зголдосилося колидо 50 блях осіб з ранами, не подашими свого імені. Бляхисті з них мали рани в руках або в ногах, і лише декотрі мали поважні рани. По богато ранених видно було, що вони були ранені в рукопашній боротьбі. Межи ранених найшовся міський урядник міста Сепула, Оклахома, котрий прихав того дня до Тулсі і стояв на балконі готелю, як його куля пошла в голову.

МУРИНИ ВТІКАЮТ ДО СУСІДНИХ МІСТ.
БАРТЛЕСВІД, Оклахома, 2 червня. — До сего міста почали наплавяти втікачі з міста Тулси; почали прихидати зараз, як білі піпалани муринської діляниці. Число втікачів збільшалося з кождою годиною. Пасажирі на однім поїзді бачили на дорозі до міста толпу залучених з яких трих тисяч Муринні, ідуцих в напрямі сього міста.

МУРИНИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ АРЕШТУВАННЯ САМХ МУРИНІВ.
БОСТОН, Месеуцезь, 2 червня. — Муринська організація Нешенел Іквал Райтс Ліг, вислала телеграмми до губернера стейту Оклахома, протестуючи проти того, що війська стейту арештують лише Муринні, а не одного бляхи. Вони дали просити губернера, щоби дав Муриннам таке саме право як дає білим, ратувати своє життя і добро.

ДЕСЯТЬ ТИСЯЧ МУРИНІВ ЛИШИЛОСЯ БЕЗ ДАХУ НАД ГОЛОВОЮ.
ТУЛСА, 2 червня. — Можна сказати, що прихид військ по проголошенню воєнного стану в місті покінчила расову війну межи Муринами та білими.
Війська почали збирати ранених та убитих. Показується, що число убитих вносить коло 100 людей, переважно Муринні. Покинуто нараховано 8 убитих блях, але припускають, що це число багато діашче. В однім лише шпиталі міста засогнотрено рани 135 людей.

Щодо числа убитих Муринні, то припускають, що правильного числа ніколи не донаються, бо багато убитих Муринні мусило погорти в полоднін горищних домих. Кажуть також, що багато Муринні вкнено до ріки, а богато похоронено поза межами міста. Лікарі, котрі завивали рані Муринами по шпиталях, кажуть, що богато з них не зможе вийти з ран.
Через покар, підпожогні блями в ділянці Муринні, погорла велика її часть, в насалдок чого коло 10,000 Муринні остали без даху над головами. Шкоду, зроблену в місті, обчислюють на півтора мільона доллярів. Межи доми, що погорли в час пожеги, нахались одна новенька церков, котру поставлено коштом 85 тисяч доллярів.

ПЕРШІ ДОНЕСЕННЯ ПРО ЧИСЛО ЖЕРТВ БУЛИ ПЕРЕБОРЩЕНІ.
Докладає перечислені жертв расових заворушеннь, переведене ними військовими властями, показало, що перші донесення про число жертв були значно переборщени.
Місто стовляло 1 поданих 85 до 100 жертв військовій власті нараховувало усього 29 жертв, з чого 8 було блях, а 21 чорних.
На плав воєнного стану місто скоро вертає до нормального порядку.

ОБІ СТОРОНИ В МАЙНЕРСЬКІМ СТРАЙКУ ВИЖИДАЮТЬ КОНГРЕСОВОГО ВІДСТАВА.
ВІЛЕМСОН, Весть Держидія, 2 червня. — Від коли заведено віймовий стан в окрузі Міно, пани спокій. Обі сторони притоговуються до заповидаючого конгресового слівства, збираючи свідків і другі докази проти ворожої сторони.

ПРОПОЗИЦІЯ ФАБРИКАНТІВ В ПАПЕРОВИМ СТРАЙКУ.
ОЛБАНІ, 2 червня. — Щоби покінчити страйк в 10 паперових Злучених Держав і Канаді, властелі запропонули влади представителі робітничих організацій, щоби робітники віддали справу умов праці до порішення мійорної рад і зароз вернули до праці, як законі справа буде вирішена сеном райою, на умовах 25-процентового зніжки їх заплатки; меби ібільше шкди поставлено меншу зпикку, то робітники має бути заплачена заплата від кілької повороту до роботи.
Робітничі юні відхилили на со пропозицію, домагаючись докладніших даних про пропозицію.

ОЗНАЧУЮТЬ МЕЖІ ІМІГРАЦІЇ. ВАШІНГТОН, 1 червня.

Гасбед, комішенер іміграції, подає, яке число імігрантів з кождого краю буде мало прихидати підчас фіскального фоку, що починається 1 червня сего року.

Ось яке число нових імігрантів буде мотти прихидати:

з Англії	5,923
з Франції	12,116
з Швеції	19,516
з Данії	5,644
з Польщі	3,890
з Бельгії	1,587
з Фланкесбургі	92
з Швейцарії	3,745
з Німеччини	68,039
з Італії	1,289
з Фінляндії	3,890
з Еспанії	163
з Греції	120
з Португалії	2,239
з Росії	629
з Аустрії	2,444
з Угорщини	5,655
з Румунії	285
з Болгарії	301
з Греції	1,286
з Словаччині	1,429
з Югославії	6,405
з Альбанії	71
з Польщі з зах. Галичинию	25,800
з Східної Галичини	5,871
з Австрії	271
з Нової Зеландії	50

Не подано лише, кількі імігрантів може прихидати з Туреччини та південної Азії.

ГОДЯТЬСЯ НА ЗАБОРУНУ ПИВА.
ВАШІНГТОН, 1 червня. — Судовий комітет палати посівів заявився за прийняття законопроекта Уолстедта, котрий заробороняє жування пива як лікарства.

РАДЯТЬ, ЯК ЗАПОБИТИ НА БУДУЧЕ РОЗДУМНІМ ВИПАДКАМ.

Підчас слівства, яке комітет палати посівів для летивства заяв над недавною катастрофою коло коро Імлен Гега в котрій погубило самі осіб, вступили свідками межи нічимі самі та члени палати посівів, конгресмен Кемпбелл з Кензас та Волш з Месеуцезь, котрі ішли на нещасний літаку в один бік, але потім вернули до Вашингтону кораблем, бо їзда вздухом почала нудити.

Кемпбелл говорив перед комітетом про се, як не можливі зробити чогось такого, щоби сям запобігти на будуче подібним вздушним нещастям. Він говорив, що причиною нещасня було те, що буря заскочила летунів зовсім несподівано, і то в такіх місцях, де вони не могли висісти на землю. Тому він радив, щоби уряд видавав для летунів повідомлення про наближаючись бурі. Ті інформації мали мати для летунів таке значення, яке для зеліничних поїздів має той урядник на зеліничній діврші, що випускає поїзди. Коротко сього уряд повинен постарятися, щоби по дорозі летунів зробити місця, відповіди для висівання з літака, бо часто нещасце має причину в тім, що летун не має ніякого вїсти на землю. Навіть якщо він висів, а потім хотів знов летіти, то на місці не бувоби нікого пустяти машину аероплану в рух. Отже стації для висівання повинні мати людий для помоци при злеті.

НА КАРУ СМЕРТІ ЧЕРЕЗ РОЗСТРИЛ

засудили полевий суд польської армії за злочин спрозенірення державного мабна жовнірів Елію Кресса і Юзефа Кравіча та дали злочин рабуноковому уявістяття і розвою козаків Яна Мендлера і Никифора Сухина та каптанів Юзефа Бучача і Константина Дорожжича. Приксука на всіх вїстях засуджених виконано.

СЛІДСТВО НАД ТОРГОВЕЮ ПОМИЛУВАННЯМИ.

Стейтова легіслатура стейту Флоріда в Пенсакола робить дохложення в справі будувшого губернатора стейту Кетса, котрий мав продавати помилуванням злочинців.

Перед слідчим комітетом виступав ряд свідків, potwierдуючи закиди проти будувшого губернатора. Посередником межи губернатором та злочинцями, старанючися о помилування, був один злочинець на імя Менделого. Сей чоловік виступав свідком перед комітетом і зїзнав, що він дішсно давав кілька разів гроші Кетсові, що Кетс же додержувався біляниці і виставляв помилування тих злочинців, котрі заплатили. В однім случаяю Менделого заплатив губернаторові гроші суму 22 сотні доллярів. Заплатив їх на руку самому губернаторові без свідків.

Другий свідок зїзнав, що він заплатив губернаторові за визволення на волю одного злочинця на імя Колмен. Сей Колмен віднахував доживотну явизацию за убитте одного заступника шерифа: за впливом заплашеного губернатора Колмен вийшов на волю помилування на превелике здивування цілої суспельности, уважаючи Колмена змимокримим убійником. Колмен з другим ставив перед комітетом і зїзнав, що він передав губернаторові гроші за своє помилування і що він є певний, що гроші дішшли до губернатора.

Другим посередником межи губернатором та злочинцями був іменований стейтвий інспектор готелів. Джері Віткер. Один свідок, що також віднахував доживотну явизацию за стейтвий тюрем, посвятив, що він дав суму Картерови суму 300 доллярів для губернатора та гарний револювер для самого Картера. Він зїзнав також, що він сав робила други вещи, що усі вони, котрі заплатили губернатору, дішшли осве помилування, і лише вони.

Губернатор сидить тепер в тюрмі в Реффорд, викликаючи суду за перекрутств і за укривання людий до рабської праці. Судити його мають на другий місяць.

МОРЯКІ І РИБАКИ ЗІ ЗАТОПЛЕНОГО КОРАБЛЯ ВРАТОВАНИ.

До міста Галифаксу в Новій Шкотії прихали моряки рибальського корабля «Есперанто», що затонув недавно коло острова Сейбел. Моряки стверджують, що причиною затоплення було вдарення корабля до другого корабля, котрий затонув в тім місці і лежав на дні моря. Моряки зїзнали, але власне в хвилі, як мали завернути, корабель вже ударив об затоплений корабель. Від удару корабля до потоплення зробився в кораблі велика діра і вода зароз почала видиратися до середини. Корабель почав скоро потопатися. Видно було, що ратунку нема, Моряки рибачки чим скорше перебраліся на лодки. Не було до навітч часу забрати свого мабна з корабля, бо так скоро він потапає. Грелби потім гувстю ірмароки і проти сильного вітру які ні мити, пок не стрінулися з другим рибальковим лодкою «Екі», котра збрала їх на поклик і привезла до Галифаксу.

ВИНАХОДЧИК ЗАБУВ ЗА 25 ТИСЯЧ ДОЛАРІВ

Винаходчик Віліем Гірт з Ньюрку жив через 9 літ, а то від тяжкої недуги, яку отіт перебув, в страшний нужді. Невдивно бачивий ктерод одного банку в тім місті зручнво його увагу, що в банку зложено на його рахунок 25 тисяч, нерушаних ме від 9 літ. Тепер винаходчик пригадав собі, що він дішсно має зложеної гроші в банку, але забув про них зовсім, як є чероз бору стратив пам'ять. Гроші за той час були віддані під заряд уряду, так що як Гірт зголдосив до банку, домагаючись виплати грошей, банк відмовився виплатити і відослав винаходчика на судову дорозу.

ЧОРНА ВІСПА В ГАЛИЧИНІ.

В околицях Борщова, Станіслава, Отині, Тисьмениці і Скалату появилася чорна віспа. Три випадки сей хороби, занесеної з краю, були також у Львові і всі покінчилися смертю.

СЕЛА ВИМИРАЮТЬ.

В Сокальській пауче страшна пошесть тифу. В сей Явгубичах ховають денно по 6 душ. Деякі родини зовсім вимерли. Так само сего Гоголів переходять до слабості і виказує богато померших. В останнім насі тиф перекинувся на Тишич, шириться у села коло Кристинополя, у Виткові і в радехівських повіті. Лікарської опіки нема і не видно ніяких заходів власті, щоби пошесть здавити.

ДВА РОКИ В СЛІДЧІІ ВЯЗНИЦІ

У Львові нахались в слідчій вязниці селмнин Іван Дуда з сел Арусин, сокальського повіта, котрого арештовано перед двома роками за те, що хотів будувати Україну". А рештованого побито тятко (м. і. побив його поручик Анджоні Врубель аж до втрати припомости) і тгягано по тюрмах у Варшаві, Грубешіві, Домбю. Віатак поставлено його під полевий суд у Львові, який засудив його за «дарувати зраду» на кару смерті. Засуду не виконано, бо пришло помилування. Арештований сидить досі в тюрмі й не може діклатися ні ревизі процесу, ні звільнення.

НОВІ КОМБІНАЦІЇ ПЕТЛЮРИ.

З Тарнова повідомляють, що між політично-військовими організаціями України (Петлюри, Росії (Савіньківа), Лону, Кубані і Грузії) — заключено військово-політичну конвенцію, в силу якої всі договоришівші «державни» визнають повну незалежність другої сторони.
Сюзом має на меті спільну проти-большевицьку акцію при допомозі антанті.
В склад української делегації мали ввійти: Стемпіцький, проф. Ейхельман і ген. Дельвиг.

ЗНЕСЕННЯ ВІСЬКОВОГО СУДІВ НАД ЦІВІЛЬНИМИ ОСОБАМИ.

Варшавський уряд оголдосив розпорядок, що цивільні особи в Польщі не можуть підлягати військовим судам.

ВИБУХ НАБОРО.

В Замикавіч, пов Станіслава, в сечиликх 26-літній Михайло Гусик при саджено баробольшому лопатю за гранат, який вибух і ранив його в ліву руку.

ФРАНЦУЗИ УЖЕ ВОЮЮТЬ ПО ПОЛЬСЬКІЙ СТОРОНІ

ЛОНДОН, 2 червня. — В місті Байтен, на горішнім Шлеску, прийшо перний раз до боротьби межи Німцями та поляками на території, занятій польським війском.
Сім народів німецькі повстанці напали на франшуский гарнізон в Байтен. Піся французьких донесень Німці було три тисячі. Французи уважали папиршних автомобілів („tanki“) для оборони перед нападаючими Німцями. Французькі донесення кажуть, що Німці мали втрати, а Французи ні.

ОТВИРАЮТЬ КОНГРЕС ТРЕТЕГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ БЕЗ ПАРАДИ

РИГА, Латвія, 2 червня. — Нині має бути отворений третій конгрес Третего Інтернаціоналу в Креваїлі в Москві.
Конгрес сей буде стояти в різніх протівності до двох перших конгресів сей організації. Большевицький орган „Ізвестії“ сповідає, що конгрес отворять без великої параді, яка товаришшя такому отворенню в попередні роки. На аудієнціх не буде святичних окрас і лише кілька театральних предствавлень уряджено так, щоби вони відповали нагоді. Щоби показати, чим займається тепер Росія, міські вулиці та хідники в центральній часті міста Москві будуть направлени на привітання гостей.
Большевицький орган пише: „Загальний стан совєтської Росії так дуже невдовольючий, що ніхто не буде урядкувати виставних церемонії.“

ПЕТРОГРАД КИПІТЬ БОРОТЬБОЮ МЕЖИ РОБІТНИКАМИ ТА КОМУНІСТАМИ.

ЛОНДОН, 2 червня. — Дорогою через Гельсінгфорс приходять вїстки, що цілий Петроград збуриений, бо в місті перестали видавати хліб. Часть червоний армії замкнено в касарнях без оруддя. На вулицях міста прийшло до кількох кровавих стоток межи робітниками та комунистами через те, що робітничі відбували збори, протестуючі проти совєтського режиму, а комунисті розганяли їх силою. Як поважорю є ситуація в Росії, видно з того, що курюсони межи Петроградом та Московією поїзда не стоять ні на одній стації і усі верзуть на собі жовнірів з машинними карабінами.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ АГЕНТИ МАЮТЬ ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ ВІЯНІ В ЄВРОПІ.

ЛОНДОН, 2 червня. — Лондонська газета „Морнінг Пост“ подає документ, котрий, як вона каже, походить з большевицького уряду в Москві, а котрий був висланий до большевицьких агентів в Англії, Німеччині, Італії та Чехословаччині. Мають се бути такі інструкції совєтського уряду до своїх агентів. В них припоручається їм працювати для викликання нової війни в Європі. Межи иним документ признає, що стан Росії оплаканий.

БОРОТЬБА НАД СПРАВНОЮ ТРЕТЕГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ ПРІЗРИВАЄ ФРАНЦУЗЬКІХ РОБІТНИКІВ.

ПАРИЖ, 2 червня. — Річний конгрес французьких зеліничних юній, який відбувся тут сім диями, показує, як боротьба за московські теорії розбиває робітничий рух по різних краях. Конгрес скінчився ніл, відбувши передатим голосованье над справою пристуления до Третего Інтернаціоналу в Москві. За пристуленням голосовало 55,140, проти 53,867. Значить, конгрес звисав більшістю за московськими інтернаціоналістами. Однак ся більшість така неважкая, а меншість така поважкая, що одинином наслідком про-большевицької поби була звелення французського зеліничного робітничого руху до бесцельа.
Що так воно буде, виходить з того, що у так званій федеральній раді брахта, себто начальній заряд федератції французьких зеліничних юній, засідає два рази більше протівників Третего Інтернаціоналу, як його прихильників, і всі вої вони на основі виборів на сім самим конгресі, котрий завився за Московію.

Як лише голосованье показало більшість за московськими інтернаціоналістами, зароз одні з провідників прихильників Москви заклад нововию членів начального заряду, але конгрес сього спротивився. Наступила сцена страшного неладу, котрий скінчився тим, що конгрес розбився на дві часті. Наслідок сього розколу такий, якого собі моглиби побажати бляхи найгіршю карою робітничого руху. Через боротьбу в рилах робітничих юній, які відповали подібна боротьба в рилах соціалістичної партії, коло французького робітничества змінені до зера. Через звязанню опозиці до себе прихильників та протівників Москви голос робітництва взаімно себе зносить.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ ЗІРВАНІ.

ВАШІНГТОН, 2 червня. — Литовський посол у Вашингтоні подав ним до публічного відомо, що він дістав вчора ввечером телеграфічну вїстку, що переговори межи литовськими та польськими делегатами, що велися від вчотрє часу в Бруселі, в Бельгії, над справою окупації Вільни польським генералом Желіговським, зірвано ним. Переговори ведені під проводом пресідалеля Ліги Народів та за починком одної комісії єї Ліги.

Піся звисток, одержаних литовськими представтелями, ви на за вітанье переговорів спочиває на Польщі. Польки мали зажадати, щоби на конференцію прийшли також з різним голосом пресідалей Вільни. На се домагає Литовія не зголдосив, заявляючи, що Вільна нахальщась під властю Желіговського і тому всі делегати, избрані з Вільни, природно зовсім мусілиби схилити за Польщею проти Литви.
Литовський представтель каже, що ішла-справа мусити знов вернути до Ліги Народів.

